

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Момяна Мартинова Гунева,
научна специалност 3.6 – Наказателно право,
преподавател в Центъра по юридически науки на
Бургаския свободен университет

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
по научна специалност „Наказателно право“
в професионално направление 3.6 Право в
Юридическия факултет на УНСС

I. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Наказателноправни науки“ в Юридическия факултет на Университета за национално и световно стопанство с Решение на Академичния съвет № 9/30.XI.2022 г. и е обнародван в ДВ, бр. 98 от 9.XII.2022 г.

Със Заповед № 259/8.II.2023 г. на Ректора на УНСС съм утвърдена като член на състава на научното жури по конкурса. Със съответни решения на Съвета по хабилитация на УНСС до участие са допуснати трима кандидати (по азбучен ред):

гл. ас д-р *Петя Велинова Митрева*,
гл. ас. д-р *Пресиян Марчев Марков* и
гл. ас. д-р *Стоян Огнянов Стойков*.

II. Общи положения

Преди да пристъпя към подробно изложение по представената конкурсна документация и качествата на научните трудове, както и с оглед пълна яснота по основанията за оценка, искам да изясня критериите, от които съм се ръководила в тази процедура.

1. Законът за развитие на академичния състав в Република България¹ посочва в чл. 24, ал. 1, точка 3, че условие за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ е кандидатът да е представил

¹ Обн. ДВ, бр.38 от 21.V.2010 г., посл. изм. ДВ, бр. 102 от 23. XII. 2022 г.

публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания..., които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор" и за придобиването на научната степен "доктор на науките". Понятието „монография“ е предмет на изясняване в §1, точка 10² от Допълнителните разпоредби на Закона, в който се посочва, че "монография" е публикувано научно издание, което съдържа пълно и всестранно изследване на определен предмет, проблем или личност, написано от един или от няколко автори, придържащи се към един и същ възглед. Монографията е научен труд, който не повтаря или обобщава съществуващото знание, който има научен редактори/или научни рецензенти, притежава ISBN и е в обем не по-малък от 100 стандартни страници с 1800 знака на страница. Тя съдържа разгърнато съдържание, изчерпателна библиография, като в текста има позовавания на други научни трудове.

2. Понятието „научен принос“ не е легално дефинирано, независимо, че във връзка с процедурата по избор за заемане на академичната длъжност „доцент“ е използвано в чл. 26, ал. 1, където се говори за „оригинален научен принос“ и в чл. 53 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Според изготвения от Института за български език речник³ думата „принос“ може да се използва основно в две значения:

- важна, ценна придобивка, ново откритие или достижение, създадено от дейността на някого като негова заслуга за развитието на обществено дело, наука, изкуство и др.

- писмено произведение, научно съчинение или подобно, което дава нещо ново в някаква област.⁴

За нуждите на представяната рецензия ще се ръководя от утвърденото разбиране, че за оригинален научен принос може да се говори, когато е получен нов, недостиган досега научен и научно-приложен резултат или са използвани неприлагани до момента теории и технология на изследване в дадена конкретна и значима област.

² Нова - ДВ, бр. 30 от 3.IV.2018 г., в сила от 04.05.2018 г.

³ <https://ibl.bas.bg/rbe/lang/bg/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%81/>

⁴ По-подробно за съдържанието на понятието вж. *Томов, Вл., Л. Владимиров.* Методични насоки за дефиниране на научни приноси в изследвания на риска. В: Научни трудове на Русенския университет, 2009 г., том XLVIII, серия 1.2, стр. 126-131.

III. Анализ на работите на кандидатите – участници в конкурса

A. ПЕТЯ ВЕЛИНОВА МИТРЕВА

1. Информация за кандидата

Главен ас. д-р П. Митрева е родена на 10 април 1979 г. През 1997 – 2001 г. се обучава в Академията на МВР, където получава образователната степен „бакалавър“ по специалността „Противодействие на престъпността и опазване на обществения ред“, а в периода 2002-2005 г. се обучава в две магистърски програми – „Право“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ и „Международни икономически отношения“ в УНСС. През 2014 г. след защита в Академията на МВР на дисертация по темата „Наказателноправни и процесуални проблеми на определяне на наказанието“ ѝ е присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Наказателно право“. Академичната кариера на гл. ас. д-р Митрева започва като асистент по административно право и процес в катедра „Публично правни науки“ във факултет „Полиция“ на Академията на МВР През 2015 г. е назначена като асистент в катедра „Наказателноправни науки“ в Юридическия факултет на УНСС, а в момента заема длъжността „главен асистент“ в същата катедра. Като хоноруван преподавател ръководи семинарни занятия по наказателно право и в СУ „Св. Кл. Охридски“.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Съветът по хабилитация на УНСС (Протокол № 5/07.XI.2022 г.) е приел, че кандидатурата на гл. ас. д-р П. Митрева отговаря на количествените и качествените изисквания, установени в ЗРАСРБ и тези, установени допълнително от Академичния съвет на УНСС. В **Картата за изпълнение на количествените изисквания**, представена от гл. ас. д-р Митрева, са отчетени 595 точки при необходимими за изпълнение на минималните национални изисквания 300 т. Що се отнася до допълнителните изисквания, въведени от УНСС, при минимално необходими 305 т. са отчетени 529 т. Следва да се отбележи, че са покрити всички специфични групи критерии.

В **Картата относно изпълнението на качествените изисквания** е посочено като ново изследователско направление в областта на наказателното право изследването на границите на наказателната отговорност за престъпното мотивиране и престъпното улесняване на

другого. Изследването е проведено в две насоки: първата е въпросът за криминализацията на мотивационното въздействие и улесняване на друго (чрез съпоставителен анализ с приложното поле на институтите на приготвянето и съучастието); втората засяга влиянието на наказателното право на ЕС върху приложното поле институтите на приготвянето и съучастието като функционални институти от общата част. Проблемите са обхванати в хабилитационния труд **„Граници на наказателната отговорност за престъпно мотивиране и престъпно улесняване на друго“** и в разработката **„The Influence of European Union Criminal Laws Over National Criminal Laws: Legal Traditions and Future Perspectives“** В: **Criminal Law: Past, Present and Future Perspectives“**.

Допълнително е представен и приносът на гл. ас. д-р Митрева към ръководството и развитието на други организации посредством изследователска и консултантска дейност, чрез които се осигурява трансфер на знание.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Главен ас. д-р Митрева преподава дисциплините „Наказателно право“ (лекции и семинарни занятия), „Международно наказателно право“ (лекции) и „Правен режим на класифицираната информация“ (лекции). През 2014 г. ѝ е бил възложен лекционен курс на английски език по секторна програма за мобилност „Еразъм“ за студенти по дисциплината „Наказателно право на Европейския съюз“. През последните пет академични години аудиторната ѝ натовареност възлиза на 711 часа лекции и 1720 часа семинарни занятия.

От натовареността на д-р Митрева можем да съдим за нивото на нейните преподавателски умения, както и за сериозния ѝ опит в различни форми на преподаване.

4. Оценка на представените за участие в конкурса трудове

4.1. Гл. ас. д-р Митрева е представила като хабилитационен труд монографията **„Граници на наказателната отговорност за престъпно мотивиране и престъпно улесняване на друго“** (Изд. „Авалон Пъблишинг“, С. 2022 г., 233 стр.) Трудът се състои от увод, четири глави и заключение, обширна библиография на кирилица и латиница, като посочените съчинения са добросъвестно цитирани в собствения текст.

Разработката е посветена на тема, която не е нова в нашата наказателноправна литература и това личи от задълбоченото изследване на

законодателния подход към този проблем в исторически план. Може да се каже, че това е едно от достойнствата на работата. Пълнотата на изследването на българските законодателни решения успешно и на място се допълва от съпоставки с чужди законодателства, като авторът е направил представителна извадка, без да се разпилява в сравнителноправни изследвания без особена стойност. Допълнителна тежест на труда придава и поставянето на българските и чуждите законодателни решения в контекста на вторичното право на Европейския съюз, като акцентът пада върху някои принципни въпроси, които предстои да бъдат обмислени от българския законодател.

Както можем да съдим от заглавието, д-р П. Митрева си е поставила амбициозната задача да изследва въпроса до каква степен е оправдана криминализацията на деянията, осъществяващи престъпно мотивиране и улесняване на друго и доколко стремежът да се реагира на едно общественоопасно поведение е в съответствие с принципа за минимум наказателна репресия. Без излишно да легитимира съществуващите решения, д-р Митрева подлага на критичен анализ действащото законодателство в тази сфера.

Поставените на разглеждане въпроси са третираны в дълбочина, като последователно е изяснена конкретната степен на обществена опасност на различните форми на поведение. Нещо повече – те са поставени в контекста на институтите на Общата част на НК, като това е позволило да се направят интересни сравнения и съпоставки. Не можем да отменим без внимание, усилията, които са положени за изясняване лексическото съдържание на отделни думи и изрази, което е не само интересно, но би имало и значение за правоприлагането.

Обстоятелството, че теоретичните обобщения и изводи са направени на основата на задълбочени теоретични познания е позволило да бъдат формулирани оригинални предложения *de lege ferenda*. Както беше отбелязано по-горе - тълкуването на отделни думи и изрази, както и аргументацията по отделни проблеми биха били ценни с оглед подобряване работата на правоприлагащите органи в насока на еднакво и законосъобразно прилагане на закона.

Научни и научно-приложни приноси

Казаното дотук може да бъде обобщено, като се открият отделните приносни моменти, като специално следва да се изтъкне, че в представената

справка за приносите в труда, те са коректно посочени и със значителна част от тях можем да се съгласим.

Считам, че най-съществените приносни моменти в хабилизационния труд са:

- подробното изясняване на историческото развитие на идеята за наказване на мотивационното въздействие върху друго лице и на улесняването на друго лице при извършването на престъпление;

- целенасоченото сравнителноправно изследване, от което могат да се направят изводи не само за особеностите и подходите на чуждите законодателства, но и заключение за предимствата и недостатъците на нашите национални решения;

- задълбоченият анализ на разпоредбите от вторичното законодателство на ЕС, регламентиращи наказателната отговорност за престъпно мотивиране и престъпно улесняване на друго, което е позволило да се разбере по-добре самото право на ЕС, както и да се установи до каква степен е постигнато съответствие между правото на ЕС и българското наказателно право в тази област;

- обособяването и анализирането на мотивационното въздействие и улесняването в контекста на функционалните наказателноправни институти на приготвянето и съучастието и като предметен институт на особената част;

- съществено теоретично, но особено практическо значение имат аргументираните тези относно:

- разликите между „подбуждане“ и „склоняване“;
- възможностите за квалифициране на неуспялото помагачество;
- криминализирането на подпомагането на друго лице при извършване на престъпление е обосновано само, когато се осъществява под формата на трайна престъпна дейност, защото в противен случай попада в приложното поле на приготвянето към извършване на престъпление или носи белезите на помагачеството по смисъла на чл. 20, ал.4 от НК.

- подробното и от различни аспекти изясняване на института на посредственото извършителство;

- намирането и привеждането на допълнителни аргументи към тезата за акцесорния характер на наказателната отговорност за съучастие в престъпление;

- подробният анализ на рационалните основи при криминализирането на подбуждането към престъпление;

- изследването на състави от Особената част, които съдържат съставите на самостоятелни престъпления с изпълнително деяние - склоняване към престъпна дейност или улесняване на престъпно поведение. Въпросът е особено актуален в момента на фона на задълбочаващата се в световен мащаб тенденция към „преместване“ на наказателната отговорност към моменти, предхождащи осъществяването на самото увреждащо деяние;

- направени са редица предложения *de lege ferenda*, които са систематизирани прегледно в заключителната част на изследването.

Препоръки:

Независимо, че работата е вече отпечатана, доколкото темата е важна с оглед работата върху бъдещи изменения и допълнения в НК или направо върху изцяло нов закон, бих предложила по-внимателно да се обмислят предложенията *de lege ferenda*, тъй като някои от направените, макар и формулирани от желание да се помогне на практиката, правят съответната норма по-тромава.

Имайки предвид склонността на автора към изследване на общотеоретични проблеми, струва ми се, че по-задълбоченото изследване на *ratio* - при криминализиране на мотивирането към и улесняването на престъпното поведение би придало допълнителна тежест на труда и би оправдало напълно избраното заглавие „граници на наказателната отговорност“.

4.2. Гл. ас. д-р Петя Митрева представя за участие в конкурса още осем научни публикации:

4.2.1. Самостоятелно разработени части от монографията "Абсолютната забрана за дискриминация. Равенство в многообразието и престъпленията от омраза" (С., Сиела, 2023 г., 299 стр.) Участието на д-р Митрева обхваща глава първа, § 2, глава трета, § 2-4, глава четвърта, общо текст в обем 154 стр. Специално следва да се посочи съдържанието на глава Четвърта, където е предложено добре обмислено групиране на престъпленията от омраза и са очертани особеностите на наказателноправната защита срещу дискриминация.

4.2.2. Глава втора "The Influence of European Union Criminal Laws over National Criminal Laws: Legal Traditions and Future Perspectives", стр. 29-88, от колективното изследване *Criminal Law: Past, Present and Future*

Perspectives. Nova Science publishers, New York, USA, 2019, Edited by Leila Cavalcanti Castro, ISBN: 978-1-53615-232-6. Значението на разработката се изразява в търсенето на отговор на въпроса дали наказателното право на ЕС отговаря на критериите за идентификация на правната система, възприети от Дж. Остин и Х. Келзен, като се изхожда от анализ на принципите на наказателното право на ЕС и се дефинират факторите, които спомагат за развитието на наказателното право на ЕС като наднационален отрасъл на правото.

4.2.3. Представени са и шест статии и научни доклади:

- "Някои аспекти на принципа *ultima ratio* в европейското и българското наказателно право". В: Съвременни предизвикателства пред наказателното законодателство. Сборник доклади от международна научна конференция. С., УИ "Св. Климент Охридски", 2018 г., стр. 451-462;

- "Общественоопасните последици като обективен признак на състава на престъплението". В: Научни трудове. УНСС, 2020 г., т. 2, стр. 41-50;

- "Някои особености на престъпното склоняване на малолетни и непълнолетни лица. В: Тридесет години от приемането на Конвенцията за правата на детето: предизвикателства и перспективи. Сборник доклади от международна научна конференция. С., Издателство на НБУ, 2021 г., стр. 275-284;

- "Въпроси на правната квалификация на употребата на насилие срещу друго поради неговата раса, народност и етническа принадлежност". В: Върховенството на правото - актуални проблеми. Сборник доклади, С., Издателство на НБУ 2021 г., стр. 264-277;

- "Сравнителното наказателно право в условията на европеизацията на националните наказателни законодателства". В: 100 години УНСС, 100 години Право в УНСС. Сборник доклади. С., Издателски комплекс УНСС, 2021 г., т. II, стр. 182-187;

- "Маловажният случай на административно нарушение по чл. 28 от ЗАНН и в специалното административно законодателство". В: Реформата в административното наказване от 2020 г. Сборник доклади. С., УИ "Св. Климент Охридски", 2022 г., стр. 103-123.

От подбраните от кандидатката публикации може да се направи заключение, че тя не се задоволява само да осветли по-задълбочено или да представи пред научната общност конкретни аспекти на реабилитационния труд и на монографичното изследване относно защитата от дискриминация. Представените статии свидетелстват за по-широките ѝ научни интереси и за

афинитета ѝ към излизане извън рамките на „основните“ в определен момент научни изследвания, които провежда, към принципите на правото изобщо и към вторичното право на ЕС и значението му за националното законодателство.

5. Заключение

Можем да обобщим казаното, като посочим, че научната продукция на гл. ас. д-р Петя Митрева се отличава със задълбоченост и научна добросъвестност. Нейните изследвания се характеризират с актуалност и отразяват способността ѝ да „напипва“ значими проблеми и такива, чието законодателно решение е непоследователно и заслужава допълнително обмисляне. Новият поглед, който тя хвърля дори и върху проблеми, които считаме за решени, показва, че в теорията на наказателното право все още има място за търсения. Това определено демонстрира значението на научноизследователската работа на д-р Митрева за модерната ни наказателноправна доктрина. Изложеното дотук относно преподавателската и научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Петя Велинова Митрева, ми дава основание да считам че тя отговаря на всички условия за заемане на академичната длъжност „доцент“ съгласно чл. 24 от Закона за развитието на академичния състав в Република България. Поради това препоръчвам на научното жури да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет на УНСС да избере за доцент по наказателно право гл. ас. д-р Петя Велинова Митрева.

Б. ПРЕСИЯН МАРЧЕВ МАРКОВ

1. Информация за кандидата

Гл. ас д-р Пресиян Марков е роден на 4 май 1979 г. През 1998 – 2002 г. се обучава в Академията на МВР, където получава образователната степен „бакалавър“ по специалността „Противодействие на престъпността и опазване на обществения ред“. В периода 2002-2004 г. се обучава в магистърската програма „Право“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“. През 2014 г. успешно защитава в Академията на МВР дисертация на тема „Проблеми на наказателноправната квалификация на престъплението“, за което му е присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Наказателно право“. Може да се каже, че академичната

кариера на гл. ас. д-р Марков започва като специалист по професионално обучение в Дирекцията на Национална служба „Жандармерия“ и администратор на дистанционно обучение в Академията на МВР. През 2008 г. е назначен на длъжност „асистент“ в катедра „Наказателноправни науки“ в Юридическия факултет на УНСС, където работи и досега като главен асистент и изпълняващ длъжността „научен секретар“ в същата катедра.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Съветът по хабилитация на УНСС дава положително становище за съответствието на кандидатурата на количествените и качествените изисквания, установени от Закона за развитие на академичния състав в Република България и приети от Академичния съвет на УНСС, което е отбелязано в Протокол № 5/7.XI.2022 г.

В Картата за изпълнение на количествените изисквания е отчетено съответствие с критериите, установени в Закона равно на 335 точки при необходими за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ 300 точки. За изпълнение на установените в УНСС допълнителни изисквания са минимално необходими 305 т., като посоченият от кандидата резултат се равнява на 481 точки. Изпълнението обхваща всички необходими групи критерии.

Картата относно изпълнението на качествените изисквания сочи като ново изследователско направление в областта на наказателното право изследването на проблемите относно значението на последиците от осъждането в българското право. Монографията е представена за участие в конкурса като хабилитационен труд.

Отбелязано е участието на д-р Марков в редакционните колегии на периодични издания и сборници с научни доклади, както и дейността му при осъществяване на национални и международни проекти

Представена е и активността на гл. ас. д-р Марков, насочена към развитието на други организации посредством изследователска и консултантска дейност, чрез които се осигурява трансфер на знание.

Изложените в Картата обстоятелства и представените доказателства сочат, че кандидатът е изпълнил качествените изисквания за заемането на длъжността „доцент“.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Гл. ас. д-р Марков води лекции и семинарни занятия по дисциплината „Наказателно право“ и лекции по дисциплината „Криминология“ в ЮФ на УНСС. Възложени са му и специализираните курсове за професионална подготовка по наказателно право в Института за следдипломна квалификация към УНСС. Аудиторната му натовареност, видно от представените служебни бележки, за последните пет академични години е общо 575 часа лекции и 955 часа упражнения на български език, както и 132 часа лекции на английски език в УНСС.

Стремежът му да участва по-ефективно в преподаването е отразен във факта, че автор на Учебно помагало за решаване на казуси по наказателно право. Следва да се изтъкне и авторството на две глави в последно издадения засега учебник по наказателно право. Компетентността във формите на онлайн-обучението го е направила сериозен фактор при организацията на преподаването в периода на карантина.

От казаното може да се направи извод, че гл. ас. д-р Пресиян Марков има богат преподавателски опит, който успешно може да доразвие на високо равнище.

4. Оценка на представените за участие в конкурса трудове

4.1. Гл. ас. д-р П. Марков е представил като хабилитационен труд монографията „Последици от съдимостта в българското законодателство“ (Изд. „Авалон Пъблишинг“, С., 2022 г., 169 стр.). Трудът се състои от увод, три глави и заключение и е съпроводена от задължителната библиография, включваща значителен брой разработки на български и английски език, които са посочени и в текста като научен апарат. В приложение са дадени нормативните актове, които са проучени и са дали основа за направените заключения.

Трябва да се посочи, че темата е успешно подбрана. В периода 2013 – 2015 г. в България е проведено изследване по проблема за негативните последици от съдимостта, което макар че се отличава с пълнота, що се касае до анализиранияте нормативни актове, не е доведено до край от гледна точка на изводи и обобщения. В този смисъл в българската правна литература липсва задълбочено монографично изследване на въпроса. Авторът не се е задоволил с преглед на законодателството, но е проучил и относимата правна литература, както и практиката на ЕСПЧ, Конституционния съд и

ВКС. Не може да се отминат без внимание и уместните препратки в сравнителноправен аспект.

Цялото съдържание на труда е фокусирано върху идеята да се разкрие дали и доколко съдимостта и последиците от нея съответстват на принципите на правото в съвременното им разбиране. Доктор Марков се е постарал да постави изследването на сериозна теоретична основа, като е направил опит за анализ и обобщения по проблема за последиците в правото не само в общотеоретичен, но и във философски аспект. Този подход е направил възможно не само да се разгледат последиците от осъждането за престъпление, но и те да се отграничат от други възможни правни последици и по този начин по-ясно да се открие тяхната специфика.

Общият поглед върху труда показва, че в него се съдържат оригинални научни изводи, които представляват интерес от теоретичен аспект. От своя страна прегледът на съдебната практика съдържа не само критики, които авторът не спестява, но и убедително аргументирани решения на отделни проблеми, които биха спомогнали за преодоляване на разноречива, а в някои случаи практика откровено *contra legem*. Най-значителен интерес разработката би трябвало да предизвика у законодателя, тъй като в нашето законодателство е загубена мярата при установяване на допълнителни тежести за осъжданите лица и липсата на балансирана преценка относно целесъобразността им е довела до решения, трудно съвместими с принципите на правото.

Научни и научно-приложни приноси

Като съществени научни приноси могат да бъдат характеризирани следните конкретни разработки в труда:

- изясняването на характера на правните последици от осъждането на основа разграничението на понятията "правни последици", "правни последици от неправомерни юридически факти" и "последици в наказателното право" и на равнище фактически и юридически последици. За принос в тази насока считам и това, че авторът е разгледал проблемите в общотеоретичен и философски план, което е рядкост за съвременните научни изследвания в сферата на наказателното право;

- авторът успешно е изградил система за класифициране на юридическите последици от осъждането: главна - регистрацията на факта на осъждането в бюрата за съдимост, чрез която се осигурява реализацията на останалите последици; наказателноправни - предвидени в наказателното законодателство възможности за утежняване на наказателноправното

положение на дееца при извършване на следващо престъпление; и допълнителни (косвени) – който се изразяват в ограничения на правата на осъжданото лице, които не са част от наложеното наказание и са предвидени в актове извън наказателното законодателство;

- приносен характер има подробният преглед на нормативната уредба на съдебната регистрация и особено избраният правно-исторически подход. Критичният анализ на законовата уредба на регистрацията на осъжданията е позволил да се направят изводи относно смисъла и адекватността на правното регулиране в тази сфера;

- систематизирани и изяснени са наказателноправните последици от съдимостта – с оглед вида на правата, които се засягат, с оглед вида на престъпленията, за които те са предвидени и с оглед вида на актовете, в които са регламентирани ограничения на правата на осъжданите лица. Само по себе си това е достатъчно сериозен принос в наказателноправната теория, но авторът е продължил изследването в тези насоки и е очертал редица несъобразности и недообмислени решения;

- не бива да се пропуска приносният характер на съпоставката между ограниченията на правата извън наказателното право и допълнителните наказания, предвидени в чл. 37 НК, тъй като с оглед на съдържанието им те се дублират и това удължава срока на прилагането им извън този, посочен като максимален в НК;

- въз основа на анализа на нормативната уредба в актове извън НК и на разкритите слабости при предвиждането им, както и на направения извод, че автоматичният характер на налагането на ограниченията и липсата на защита срещу евентуална прекомерност води до сериозно накърняване на редица права, авторът прави заключения в редица насоки:

- допълнителните последици от осъждането да се определят от съда с присъдата,
- ограниченията на правата, произтичащи от съдимостта да се уредят в Наказателния кодекс.

- със сериозни аргументи, подкрепени и от практиката на КС и ЕСПЧ д-р Марков обосновава направения извод, че автоматичното и недиференцирано отнемане на права, като допълнителна последица от съдимостта, противоречи на Конституцията и Европейските стандарти;

- на тази основа звучи убедително критиката, че липсва концепция относно мерките, които могат да бъдат вземани спрямо осъжданите лица и оттам – не може да се говори за обоснована и последователна наказателна

политика при регламентиране на множеството допълнителни последици от съдимостта;

- направени са редица добре аргументирани предложения de lege ferenda, най-същественото от които е предложението за законодателна реформа, която да се осъществи на три етапа чрез реализиране на конкретни промени, които следва да се предприемат на всеки етап от реформата.

Може да се обобщи, че хабилитационният труд би могъл в значителна степен да съдейства за формирането и прилагането на ефективна политика относно последиците от съдимостта.

Препоръки

С оглед значимостта на темата може да се предположи, че работата върху нея ще продължи, поради което бих искала да отправя някои препоръки. Намирам, че д-р Марков би могъл да задълбочи изследването, като разгледа въпроса за наказателното правоотношение, който не е съвсем еднозначно решен дори и в нашата доктрина. Струва ми се, че голяма част от проблемите, свързани със съдимостта биха могли да намерят адекватно решение, ако бъде отхвърлено разбирането, че съдимостта е част от наказателното правоотношение.

Изглежда ми уместно авторът да хвърли по-внимателен поглед и върху въпросите за легитимността изобщо на ограниченията произтичащи от факта на осъждането и върху стигматизиращия им характер (за който кой знае защо той употребява думата „дамгосване“. Не че „стигма“ не означава точно това, но все пак в криминологията е утвърдена гръцката дума.)

Предложението възможностите да бъдат ограничени определени права на осъжданите лица да бъде уредено в самия НК заслужава внимание, но опитът от въвеждането на това решение в НК на ФРГ, т. нар. *Zweispurigkeit*, напоследък е подложен на сериозна и уместна критика, което не е лошо да се обмисли, за да не повтаряме чужди грешки.

4.2. Гл. ас. д-р Пресиян Марков представя за участие в конкурса още четири научни публикации:

- "Тенденции при делата за престъпления против собствеността и превантивната роля на съдилищата". В: Научни трудове. УНСС, 2020 г., т. 2, стр. 67-82;

- "Историческо развитие на уредбата за регистрация на осъжданията (1884 – 2020 г.)" /В: Научни трудове. УНСС, 2021, т. 4, 239-254/;

- "Bis in idem при взаимодействие между наказателното и административното законодателство" / – Икономически и социални алтернативи, 2022, № 2, 121-128/;

- "Някои аспекти на съдимостта на непълнолетните лица". – „Общество и право“, 2021 г., № 3, стр. 48-57.

В две от публикациите авторът представя на публиката конкретни аспекти по темата на монографичния труд. Особен интерес представлява публикацията, отнасяща се до превантивната роля на съдилищата. Трябва да се посочи, че това е дейност на съда, която е добре забравена, но д-р Марков прави опит да докаже, че това е необосновано от гледна точка на ефекта от нея. Би било разумно тази статия да стане предмет на по-широко обсъждане. Същото се отнася и до така актуалните в момента въпроси, свързани с проблема относно едновременното наказване за престъпление и административно нарушение.

5. Заключение

Научната продукция на гл. ас. д-р Пресиян Марков се отличава с актуалност, задълбоченост и научна добросъвестност. Представените научни трудове демонстрират не само стремежа му да насочи вниманието на юридическата гилдия към проблеми, които отминаваме с пренебрежение като несъществени или неактуални. Те показват, че все по-настойчивите гласове против академизма в правото не са заглушили интереса към науката и в нея има достатъчно изследователи с желание да търсят и да провокират.

Изложеното дотук относно преподавателската и научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Пресиян Марчев Марков, ми дава основание да считам че той отговаря на всички условия за заемане на академичната длъжност „доцент“ съгласно чл. 24 от Закона за развитието на академичния състав в Република България. Поради това препоръчвам на научното жури да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет на УНСС да избере за доцент по наказателно право гл. ас. д-р Пресиян Марчев Марков.

В. СТОЯН ОГНЯНОВ СТОЙКОВ

1. Информация за кандидата

Гл. ас. д-р Стойков е роден на 7.V.1977 г. В периода 1995 – 1997 г. се

е обучавал във ВВОВУ „Васил Левски“, като е получил инженерна специалност. През 2005 г. се е дипломирал като магистър в Юридическия факултет на УНСС. През 2011г. е защитил в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ дисертационен труд на тема „Наказателноправна защита на средства от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от Европейския съюз на българската държава“ и му е присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Наказателно право“. През 2008 г. е назначен на длъжност асистент в катедра „Наказателноправни науки“ в ЮФ на УНСС, където преподава наказателно и международно наказателно право. След придобиване на образователната и научна степен „доктор“ е избран за главен асистент, на която длъжност е и до момента. В периода 2013 – 2014 г. преподава „Международно сътрудничество по наказателни дела“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Картата за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС, задължителна предпоставка за участие в конкурса показва, че общият брой точки по количествените показатели за заемане на длъжността е 1167, 50. Този брой точки далеч надхвърля минималните национални изисквания, посочени в Приложението към Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и установените допълнителни изисквания в УНСС. Гл. ас. д-р Ст. Стойков видимо е изпълнил количествените показатели за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС.

Възникват проблеми, обаче при установяване съответствието с изискванията на чл. 24, ал. 1, точка 3 от ЗРАСРБ.

Като хабилитационен труд гл. ас. д-р Стойков представя работата си „Международно наказателно право“ (изд. Ciela, София, 2015 г., 238 стр. ISBN 978-954-28-1904-2).⁵ Освен със задължителната библиография, текстът е допълнен и с международни актове на български и английски език. Тъй като характерът на труда изглежда е будил някои съмнения, са изготвени две рецензии, в които изрично се посочва, че съчинението има характер на монографично изследване. На 13.X.2022 г. катедреният съвет по

⁵ Карта за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност доцент - показател 3, група „В“.

„Наказателноправни науки“ на ЮФ на УНСС взема решение, че трудът отговаря на изискванията за хабилитационен труд и може да бъде открит предварителен етап на конкурсна процедура за заемане на академичната длъжност „доцент“ с потенциален вътрешен кандидат гл. ас. д-р Ст. Стойков. (Преписи-извлечения от протокол № 39 от посочената дата). Съветът по хабилитация е приел, че представената документация е достатъчна и покрива законовите изисквания и дава положително становище за потенциалния кандидат в конкурса гл. ас. д-р Стойков, като дава възможност на катедра „Наказателноправни науки“, ЮФ на УНСС да обяви конкурс за доцент по наказателно право. (Препис от протокол № 5/7.XI.2022 г.)

Ако разгледаме представения труд на основата на легалната дефиниция на понятието „монография“, цитирана по-горе, можем да видим съществени разминавания между съдържанието на труда и законното определение. Формално работата отговаря на изискванията – тя е публикувана, има ISBN, обемът ѝ надхвърля 100 печатни страници и са представени две рецензии.

При съдържателната обаче оценка на труда „Международно наказателно право“, следва извод, че той не съответства на изискването да съдържа пълно и всестранно изследване на определен предмет, проблем или личност. Структурата на разработката следва класическата структура на учебник по международно наказателно право – материята е разделена на Обща и Специална част, като Общата част обхваща: „Обща характеристика на международното наказателно право“, „Източници на международното наказателно право“, „Субекти на международно престъпление“, „Понятие за международно престъпление“, „Имунитет“, „Вина“ и „Наказание“. Специалната част включва: „Основни международни престъпления“, „Престъпления против мира и човечеството“, „Военни престъпления“, „Международна закрила на човешките права“ и „Международен тероризъм“. Извън съдържанието на Специалната част са изложенията, посветени на Международния наказателен трибунал – Нюрнберг, Международния военен трибунал – Токио, Международния наказателен трибунал за бивша Югославия, Международния наказателен трибунал за Руанда, Специалния съд за Сиера Леоне и относно геноцида в Камбоджа. На Международния наказателен съд и производството пред него са посветени 2 глави и е добавена разработка, озаглавена „Конфликтите в Черноморския басейн в контекста на международното наказателно преследване“.

Допълнително е цитиран в пълен обем Римският статут на Международния наказателен съд (на български език) и Устава на Нюрнбергския международния военен трибунал (на английски език).

Съпоставката на така изложеното съдържание на труда сочи, че то изцяло съответства на учебното съдържание на дисциплината „Международно наказателно право“, която се преподава на студентите от специалността „Право“ и това твърдение може да се докаже от елементарен преглед на конспектите за полагане на изпит по предмета.

Допълнителен аргумент в тази насока е и обемът на изложението по всеки въпрос, което варира между 4 (по проблемите на вината) и 20 (по въпроса за наказанието) страници. Както се вижда, нито една обособена част от работата не може да се счете, че има качествата на монографична разработка., тъй като не отговаря на формалното изискване за 100 страници, доколкото накратко и сбито са изложени основните положения по всяка тема.

Фактът, че обсъжданият научен труд е учебник, се потвърждава от самия автор, който сочи във въведението към книгата, че "Настоящият учебник е предназначен за основна подготовка по международно наказателно право... Учебникът има за задача да предостави основни знания по дисциплината съгласно действащото международно законодателство".⁶ Не може да се пренебрегне и обстоятелството, че професионално администрираният от Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ Национален регистър на издаваните книги в България е регистрирал книжното тяло като учебник по Международно наказателно право.⁷

С оглед на изложеното намирам, че представеният от гл. ас. д-р Стоян Стойков труд не може да се приеме като хабилитационен за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС. Следователно, не е налице най-същественото от изискванията, посочени в чл. 24, ал. 1 ЗРАСРБ – кандидатът да е представил публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания.

⁶ Съчинение с подобни характеристики не отговаря на разбирането за монографично изследване. Вж. *Гурова, Л.* Какво е монография и какво тя не е. Семинар на Департамент „Когнитивна наука и психология“ на НБУ, 13. IV. 2016 г. <https://kognitivna-nauka-i-psihiologia.nbu.bg/monografy-13.04.2016-5>. Посл. посетен – 10. IV. 2023 г.

⁷ <http://booksinprint.bg/Publication/Details/7bdf6f6c-132c-4edd-928e-7f4d2bc542ab>. Посл. посетен – 10. IV. 2023 г.

За конкурса са представени и две монографии и научната добросъвестност изисква да бъде обсъден въпросът дали те не могат да бъдат разглеждани като заместващи монографията като хабилизационен труд. Изследванията „Субективната страна на престъплението“ (Сiela, София, 2015 г., ISBN 978-954-28-1903-5) е с обем от 152 страници и „Наказателноправна защита на акциза по чл. 234 от Наказателния кодекс“ (Издателски комплекс – УНСС, София, 2022 г., ISBN 978-619-232-603-6) с обем 146 страници, формално – като обем, наличие на ISBN-номер и рецензии отговарят на установените критерии за монографично изследване. В забележката към таблиците – приложение към Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, по точка 2 се съдържа формула за приравняването на монографията към еквивалентен брой публикации - статии или студии. Заместващите монографията статии, респ. студии се изключват от броя на публикациите, оценявани по други показатели. Следователно единствено релевантният в тази област нормативен акт приема, че заместващи монографията могат да бъдат само статии или студии, но не и други монографии.

По-нататък обаче в текста на забележката е посочено, че „при прилагането на чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ в отделни професионални направления (например някои от хуманитарните и от социалните науки) съобразно тяхната специфика се допуска само монографичен труд без приравняването му към равностойни публикации в специализирани научни издания. Отчита се значението на монографиите в хуманитарните и обществените науки. При тези науки най-голямото признание се получава чрез монографии, публикувани в страната и в чужбина, а не чрез статии или студии в списания“. Внимателният поглед върху Таблица 2 - брой точки по показатели за Област 3, в която е включена и специалността право показва, че хабилизационен труд може да бъде само монография, а не и признати заместващи публикации. Това прави излишна преценката дали някои от посочените от кандидата статии не могат да послужат като заместващи хабилизационния труд.

Кандидатът е включил тези трудове в показател 4 и група „Г“ от Картата за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, което е изцяло в съответствие с цитираните разпоредби. Следва да изтъкна и факта, че това е негов личен избор и не влиза в правомощията на журито да обсъжда и променя изрично изразената му воля.

Предвид обаче липсата на монографично изследване, което може да бъде оценявано като хабилитационен труд, е безпредметно рецензирането на посочените разработки и публикуваните статии и доклади. Това се отнася не само до обсъждането по същество и изясняването на научните приноси в трудовете на кандидата, но и до оценката на неговата учебно-преподавателска работа.

3. Заключение

Предвид несъответствието на представените от кандидата публикации с минималните национални изисквания по чл. 24 от ЗРАСРБ давам **отрицателна оценка** и препоръчвам на членовете на уважаемото научно жури да **не предлагат на Факултетния съвет** гл. ас. д-р Стоян Огнянов Стойков да бъде избран за доцент в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по научна специалност „Наказателно право“, професионално направление 3.6 Право, научна област 3. Социални, стопански и правни науки в УНСС.

гр. София

Рецензент:

18 април 2023 г.

(проф. д-р Момяна Гунева)

REVIEW

By: Prof. Dr. Momyana Martinova Gouneva,
scientific specialty 3.6 – Criminal Law,
lecturer at the Center for Legal Sciences
of Burgas Free University

Subject: Competition for Academic Position of **Associate Professor**
in Scientific Speciality Criminal Law
in Professional Field 3.6 Law
at the Faculty of Law of UNWE

I. Information about the competition

The competition was announced for the needs of the Department of Criminal Legal Studies at the Faculty of Law of the University of National and World Economy by Decision of the Academic Council No 9/30.11.2022 and was promulgated in the State Gazette, issue 98 of 9.XII.2022

By Order No 259/8.II.2023 of the Rector of UNWE I have been approved as a member of the scientific jury for the competition. By relevant decisions of the Habilitation Council of UNWE three candidates were admitted to participate (in alphabetical order):

Ch. assist. *Petya Velinova Mitreva, PhD*

ch. assist. *Presian Marchev Markov, PhD* and

ch. assist. *Stoyan Ognyanov Stoykov, PhD.*

II. General

Before proceeding to a detailed statement on the submitted competition documentation and the qualities of the scientific works, as well as for the sake of clarity on the grounds for assessment, I would like to clarify the criteria by which I have been led in this procedure.

1. The Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB)⁸ states in Art. 24, para 1, item 3 that a condition for

⁸ Promulgated SG, issue 38 of 21.V.2010., amended. SG, issue 102 of 23. XII. 2022.

participation in a competition for the academic position "Associate Professor" is that the candidate has submitted published monographic work or equivalent publications in specialized scientific journals ... which do not repeat those submitted for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" and for the acquisition of the scientific degree "Doctor of Sciences". §1, item 10⁹ of the Additional Provisions of the Act states that a "monograph" is a published scientific work that contains a complete and comprehensive study of a particular subject, problem or person, written by one or several authors adhering to the same view. A monograph is a scientific work that does not repeat or summarize existing knowledge, that has scientific editors/or scientific reviewers, has an ISBN and is not less than 100 standard pages with 1800 characters per page. It has comprehensive contents, a full bibliography, and references to other scientific works in the text.

2. The term "scientific contribution" is not legally defined, although in relation to the procedure for election to occupy the academic position "associate professor" it is used in Art. 26, para. 1 in the phrase "original scientific contribution" and in Art. 53 of the Regulations for Implementation of ZRASRB. According to the dictionary composed by the Institute for Bulgarian Language¹⁰, the word "contribution" can be used mainly in two meanings:

- an important, valuable acquisition, new discovery or achievement, created by someone's activity as his merit for the development of social work, science, art, etc.

- a written work, a scientific or similar work, which gives something new in the respective field.¹¹

For the needs of the current review, I will be guided by the well-established understanding that original scientific contribution can be spoken of when a new, previously unreached scientific and applied research result has been obtained or previously unapplied theories and technology of research have been used in a specific and significant field.

⁹ Nova - SG, No. 30 of 3.IV.2018, in force as of 04.05.2018

¹⁰ <https://ibl.bas.bg/rbe/lang/bg/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%81/>

¹¹ In more detail on the content of the concept, see **Tomov, Vi., L. Vladimirov.** Methodological guidelines for the definition of scientific contributions in risk studies. In: Scientific Papers of the University of Ruse, 2009, Vol. XLVIII, series 1.2, p. 126-131.

III. Analysis of the works of the candidates participating in the competition

A. PETYA VELINOVA MITREVA

1. Information about the applicant

Chief assist. P. Mitreva was born on April 10th, 1979. In 1997 – 2001 she studied at the Academy of the Ministry of Interior, where she achieved the educational degree "Bachelor" in the specialty "Crime Counter Fighting and Protection of Public Order" and in the period 2002-2005 she studied in two Master's degree programmes – Law at the South-West University "Neofit Rilski" and "International Economic Relations" at UNWE. In 2014, after defending her dissertation on the topic "Criminal Law and Procedural Problems of Determining Punishment" at the Academy of the Ministry of Interior, she was awarded the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Criminal Law". The academic career of ch. assist. Mitreva started as an Assistant Professor in Administrative Law and Procedure at the Public Legal Studies Department at the Police Faculty of the Academy of the Ministry of Interior. In 2015 she was appointed as an Assistant Professor at the Criminal Legal Studies Department at the Faculty of Law of UNWE and currently holds the position of Chief Assistant at the same Department. As a part-time lecturer she conducts seminars in criminal law at Sofia University "St. Kliment Ohridski". Cl. Ohridski".

2. Fulfillment of the requirements for occupying the academic position

The Habilitation Council of UNWE (Protocol No 5/07.XI.2022) has accepted that the candidacy of ch. assist. P. Mitreva meets the quantitative and qualitative requirements established by ZRASRB and those established additionally by the Academic Council of UNWE. In the **Reference for Fulfillment of the Quantitative Requirements**, presented by chief assist. Mitreva, 595 points are reported with 300 points necessary for the implementation of the minimum national requirements. As for the additional requirements introduced by the UNWE, with minimally necessary 305 points 529 are reported. It should be noted that all specific groups of criteria are met.

The **Reference for the Fulfillment of Qualitative Requirements** lists as a new research field in criminal law the study of the limits of criminal responsibility for criminal motivation and criminal facilitation of another. The study has a two-fold direction: the first is the issue of the criminalization of motivational impact and facilitation of another (conducted through a comparative analysis with the scope of application of the institutes of criminal preparation and

complicity); the second concerns the impact of EU criminal law on the scope of the institutes of criminal preparation and complicity as functional institutes of the general part. The problems are covered in the habilitation work "**The Limits of Criminal Responsibility for Criminal Motivation and Criminal Facilitation of Others**" and in the paper "**The Influence of European Union Criminal Laws Over National Criminal Laws: Legal Traditions and Future Perspectives**" In: **Criminal Law: Past, Present and Future Perspectives**.

In addition, ch. assist. Mitreva has contributed to the management and development of other organizations through research and consultancy by which knowledge was transferred.

3. Evaluation of teaching activities

Chief assist. Mitreva teaches the disciplines "Criminal Law" (lectures and seminars), "International Criminal Law" (lectures) and "Legal regime of classified information" (lectures). In 2014 she taught a lecture course in English under the Erasmus Sectoral Mobility Programme for students in the discipline "Criminal Law of the European Union". Over the past five academic years, her lecture workload has amounted to 711 hours of lectures and 1,720 hours of seminars.

From the workload of dr. Mitreva we can deduce the level of her teaching skills, as well as her serious experience in various forms of teaching.

4. Evaluation of the works submitted for participation in the competition

4.1. Chief assist. Mitreva has presented as habilitation work the monograph "Limits of Criminal Responsibility for Criminal Motivation and Criminal Facilitation of Others" (ed. Avalon Publishing, 2022, 233 pages). The work consists of an introduction, four chapters and a conclusion, an extensive bibliography of works in Cyrillic and Latin, and these works are conscientiously quoted in her own text.

The paper is dedicated to a topic that is not new in our criminal law literature and this is evident from the in-depth historical study of the legislative approach to this problem. It can be said that this is one of the merits of the work. The completeness of the study of the Bulgarian legislative decisions is well and relevantly complemented by comparisons to foreign legislations, and the author has made a representative sample without being scattered in unnecessary comparative legal research. The placement of Bulgarian and foreign legislative decisions in the context of secondary EU law also adds additional value to the

work, focusing on some matters of principle that are yet to be considered by the Bulgarian legislator.

As we can judge from the title, dr. P. Mitreva has set herself the ambitious task to explore the question to what extent the criminalization of acts of criminal motivation and facilitation of others is justified and to what extent the aspiration to respond to a socially harmful behavior is in accordance with the principle of minimum criminal repression. Dr. Mitreva critically analyzes the current legislation in this area.

The questions put to consideration have been treated in depth, and the specific degree of social harm of the various forms of conduct has been consistently clarified. Moreover, they are placed in the context of the institutes of the General Part of the Criminal Code, and this has allowed interesting comparisons to be made. We cannot pass without attention the efforts that have been made to clarify the lexical meaning of individual words and expressions, which is not only interesting but would also be valuable for law enforcement.

The fact that the theoretical generalizations and conclusions were made on the basis of in-depth theoretical knowledge has allowed original *de lege ferenda* proposals to be formulated. As noted above - the interpretation of individual words and expressions, as well as the argumentation on individual problems would be valuable for improving the work of law enforcement agencies towards uniform and strict application of the law.

Scientific and applied research contributions

The aforesaid can be summarized by highlighting the individual contributions, and it should be expressly pointed out that they are correctly presented in the reference for the contributions of the work, and a significant portion of them could be supported.

It is my belief that the most significant contributions in the habilitation work are:

- the detailed clarification of the historical development of the idea of punishing the motivational impact on another person and of facilitating another person in the commission of a crime;
- the focused comparative legal study, from which conclusions can be drawn not only about the features and approaches of foreign legislations, but also a conclusion about the advantages and disadvantages of our national regulations;
- the in-depth analysis of the provisions of secondary EU legislation regulating criminal liability for criminal motivation and criminal facilitation of another, which has allowed to better understand EU law itself, as well as to

establish to what extent consistency has been achieved between EU law and Bulgarian criminal law in this area;

- the differentiation and analysis of the motivational impact and facilitation in the context of the functional criminal law institutes of criminal preparation and complicity and as a substantive institute of the special part;

- theoretically essential but particularly important for legal practice are the well-grounded theses concerning:

- the differences between 'incitement' and 'solicitation';
- the possibilities of punishing unsuccessful aiding and abetting;
- the criminalization of aiding and abetting another person in the commission of a crime is only justified when it is committed as a continuous criminal activity, because otherwise it falls within the scope of the criminal preparation for the commission of a crime or bears the marks of aiding and abetting according to Art. 20, paragraph 4 of the Criminal Code.

- the detailed clarification of the institute of intermediary perpetration;

- finding and pointing out additional arguments to the thesis of the accessory nature of criminal responsibility for complicity in a crime;

- the detailed analysis of the rational foundations of criminalizing incitement to crime;

- the study of the norms of the Special Part, which contain the corpora delicti of individual crimes with an executive act - solicitation to criminal activity or facilitation of criminal behavior. The issue is particularly relevant at present because of the worldwide deepening trend towards a "shift" of criminal responsibility to time preceding the implementation of the harmful act itself;

- a number of *de lege ferenda* proposals have been made and systematized in the conclusion to the study.

Recommendations:

Although the work has already been printed, as far as the topic is important in view of the work on future amendments to the Criminal Code or directly on adopting an entirely new Code, I would suggest that the proposals *de lege ferenda* be considered more carefully, as some of them, although formulated out of a desire to help the practice, make the relevant norm more cumbersome.

Bearing in mind the author's inclination to explore general theoretical problems, it seems to me that a deeper study of *ratio* - in criminalizing motivating to and facilitation of criminal behavior - would give additional value to the work and would fully justify the chosen title "limits of criminal liability".

4.2. Chief assist. Petya Mitreva presents eight more scientific publications for participation in the competition:

4.2.1. Self-developed parts of the monograph "The Absolute Prohibition of Discrimination. Equality in Diversity and Hate Crimes" (S., Ciela, 2023, 299 pages). Dr. Mitreva's own text is Chapter One, § 2, Chapter Three, § 2-4, Chapter Four, totally amounting to 154 pages. The content of Chapter Four should be specifically mentioned, where a well-thought-out grouping of hate crimes is proposed and the features of criminal protection against discrimination are outlined.

4.2.2. Chapter two "The Influence of European Union Criminal Laws over National Criminal Laws: Legal Traditions and Future Perspectives", pp. 29-88, of the collective study Criminal Law: Past, Present and Future Perspectives. Nova Science publishers, New York, USA, 2019, Edited by Leila Cavalcanti Castro, ISBN: 978-1-53615-232-6. The significance of the work is in the search for an answer to the question whether EU criminal law meets the criteria for identification of the legal system adopted by J. Austin and H. Kelsen, based on an analysis of the principles of EU criminal law and in the defining the factors that contribute to the development of EU criminal law as a supranational branch of law.

4.2.3. Six articles and scientific reports are also presented:

- "Some aspects of the *ultima ratio* principle in European and Bulgarian criminal law". In: Contemporary Challenges to Criminal Legislation. Proceedings of the International Scientific Conference. S., University of Economics "St. Kliment Ohridski", 2018, p. 451-462;

- "Socially harmful consequences as an objective element of the criminal corpus delicti". In: Scientific Papers. UNWE, 2020, vol. 2, p. 41-50;

- "Some aspects of criminal solicitation of minors. In: Thirty years since the adoption of the Convention on the Rights of the Child: Challenges and Prospects. Proceedings of the International Scientific Conference. S., NBU Publishing House, 2021, p. 275-284;

- "Issues of the Legal Qualification of the Use of Violence against Others on the Grounds of Race, Nationality and Ethnicity". In: The rule of law - current issues. Proceedings, S., NBU Publishing House 2021, p. 264-277;

- "Comparative criminal law in the conditions of the Europeanization of national criminal legislations". In: 100 years UNWE, 100 years Law at the UNWE. Proceedings. S., UNWE Publishing Complex, 2021, vol. II, p. 182-187;

- "The minor case of administrative offence under art. 28 of the Act for administrative offences and penalties and in the special administrative legislation". In: The 2020 Reform in Administrative Punishment Proceedings. S., UI "St. Kliment Ohridski", 2022, p. 103-123.

From the publications selected by the candidate, it can be concluded that she not only sheds more information on or presents specific aspects of her habilitation work and the monographic research on protection against discrimination to the scientific community. The presented articles show her broader scientific interests in the principles of law in general and for secondary EU law and its importance for national legislation and her affinity for going beyond the "main" scientific research she conducts at a certain moment.

5. Conclusion

We can summarize what has been said by pointing out that the scientific production of ch. assist. Petya Mitreva is distinguished by thoroughness and scientific conscientiousness. Her research is topical and reflects her ability to find significant problems and also problems whose legislative solution is inconsistent and deserves further consideration. The fresh eye she casts even at matters we consider closed shows that there is still room for searches in criminal law theory. This definitely demonstrates the importance of Dr. Mitreva's research work for our modern criminal law doctrine. The above statements about the teaching and research activities of ch. assist. Petya Velinova Mitreva, PhD gives grounds to my belief that she meets all the conditions for occupying the academic position of "Associate Professor" under art. 24 of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria. Therefore, I recommend to the scientific jury to propose to the Faculty Council of the Faculty of Law of UNWE to elect ch. assist. Petya Velinova Mitreva, PhD for Associate Professor in Criminal Law.

B. PRESIAN MARCHEV MARKOV

1. Information for the applicant

Ch. assist. Presian Markov, PhD was born on May 4th, 1979. In 1998 – 2002 he studied at the Academy of the Ministry of Interior, where he received the educational degree "Bachelor" in the specialty "Crime Counter Fighting and Public Order Protection". In the period 2002-2004 he studied in the Master's degree programme in Law at SWU "Neofit Rilski". In 2014 he successfully

defended a dissertation at the Academy of the Ministry of Interior on "Problems Of the Criminal Law Qualification Of The Crime" and was awarded the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Criminal Law". It can be said that the academic career of ch. assist. Markov started as a specialist in vocational training in the National Gendarmerie Service Directorate and administrator of distance learning at the Academy of the Ministry of Interior. In 2008 he was appointed to the position of Assistant Professor at the Department of Criminal Legal Studies at the Faculty of Law of UNWE, where he still works as Chief Assistant and acting Scientific Secretary in the same Department.

2. Fulfillment of the requirements for occupying the academic position

The Habilitation Council of UNWE gives a positive opinion on the compliance of the application with the quantitative and qualitative requirements established by the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and adopted by the Academic Council of UNWE which is documented in Protocol No 5/7.XI.2022.

The **Reference for fulfillment of the quantitative requirements** reports compliance with the criteria established in the Act in amount of 335 points when 300 points are necessary for the fulfillment of the minimum national requirements for occupying the academic position "Associate Professor". For the fulfillment of the additional requirements established at UNWE 305 points are minimally needed, as the result indicated by the candidate equals to 481 points. The implementation covers all necessary groups of criteria .

The **Reference for the fulfillment of qualitative requirements** states the study of the problems of the importance of the consequences of conviction in Bulgarian legislation as a new research field in criminal law.

Dr. Markov's participation in the editorial boards of periodicals and proceedings of scientific reports, as well as his activities in the implementation of national and international projects is evidenced.

The activity of ch. assist. Markov for the development of other organizations through research and consultancy resulting in knowledge transfer is presented.

The circumstances set out in the Reference and the filed evidence show that the applicant has met the qualitative requirements for the position of "Associate Professor".

3. Evaluation of teaching activities

Ch. assist. Markov, PhD lectures and conducts seminars at the discipline of Criminal Law and lectures on the discipline of Criminology at the Faculty of Law of UNWE. He was also assigned to teach the specialized courses for professional training in criminal law at the Institute for Postgraduate Studies at UNWE. His auditorium workload for the last five academic years, as evidenced by the presented official certificates, amounts to a total of 575 hours of lectures and 955 hours of exercises in Bulgarian as well as 132 hours of lectures in English at UNWE.

His aspiration to participate more effectively in teaching is reflected in the fact that he is the author of a textbook for solving criminal law cases. The authorship of two chapters in the latest published textbook on criminal law should also be mentioned. His competence in various forms of online teaching has made him a serious factor in the organization of the educational process during the quarantine period.

It can be inferred from the above that ch. assist. Presian Markov, PhD has extensive teaching experience that he can successfully develop at a higher level.

4. Evaluation of the works submitted for participation in the competition

4.1. Chief assist. P. Markov, PhD has presented as habilitation work the monograph "Consequences of Criminal Conviction in Bulgarian Legislation" (Ed. Avalon Publishing, S., 2022, 169 p.). The work consists of an introduction, three chapters and a conclusion and is accompanied by a mandatory bibliography, including a significant number of works in Bulgarian and English, which are also indicated in the text as a scientific apparatus. An appendix lists the normative acts that have been studied and used as basis for the conclusions drawn.

It should be pointed out that the topic has been properly selected. In the 2013 – 2015 period in Bulgaria was conducted a study on the problem of the negative consequences of criminal conviction, which, although distinguished by completeness as far as the analyzed normative acts are concerned, has not been brought to an end in terms of conclusions and generalizations. In this sense, the Bulgarian legal literature lacks an in-depth monographic study on the issue. The author was not satisfied with reviewing the legislation, but also studied the relevant theoretical legal publications, as well as the practice of the ECtHR, the Constitutional Court and the Supreme Court of Cassation. The relevant references to comparative law cannot be passed without mentioning.

The entire content of the work is focused on the idea of revealing whether and to what extent the criminal conviction and its consequences correspond to the principles of law in their modern understanding. Dr. Markov has diligently put the study on a serious theoretical basis by attempting to analyze and summarize the issue of the consequences in law not only in a general theoretical but also in a philosophical aspect. This approach has made it possible not only to consider the consequences of a conviction for a crime, but also to distinguish them from other possible legal consequences and thus to highlight their specificity more clearly.

A general look at the work shows that it contains original scientific conclusions that are of theoretical interest. For its part, the review of case law contains not only criticisms that the author does not spare, but also convincingly argued solutions to separate problems which would help to overcome a diverse, and in some cases frankly *contra legem* practice. The most significant interest the development should invoke for the legislator, since the measure of establishing additional burdens on convicted persons is lost in our legislation and the lack of balanced evaluation of their effect has led to decisions that are difficult to reconcile with the principles of law.

Scientific and applied research contributions

The following concrete achievements in the work can be characterized as essential scientific contributions:

- the clarification of the nature of the legal consequences of sentencing on the basis of the distinction between the concepts of "legal consequences", "legal consequences of unlawful legal facts" and "consequences in criminal law " and at the level of factual and legal consequences. I also consider that the author has examined the problems in general theoretical and philosophical terms, which is a rarity in modern scientific research in the field of criminal law;

- the author has successfully established a system for classifying the legal consequences of the conviction: main - the registration of the fact of conviction in the criminal record offices, which ensures the realization of the remaining consequences; criminal law consequences - opportunities in criminal law to aggravate the status of the actor when committing a following crime; and collateral (indirect) – additional restrictions on the rights of the convicted person, which are not part of the imposed punishment and are provided for in acts outside the criminal legislation;

- the detailed review of the legal framework of criminal record and especially the chosen historical legal method is of a contributing nature. The critical analysis of the legal framework of the registration of convictions has

allowed drawing relevant conclusions about the meaning and adequacy of legal regulation in this area;

- criminal law consequences of criminal record are systematized and clarified – in view of the type of the affected rights, in view of the type of crimes for which they are provided and in view of the type of legislative acts that contain restrictions on the rights of convicted persons. This is sufficiently serious contribution to criminal law theory in itself, but the author has continued the research in these directions and outlined a number of inconsistencies and ill-considered decisions;

- the contributory nature of the comparison between the limitations of rights outside criminal law and the additional penalties provided for in Article 37 CC should not be left unnoticed, since by contents they are duplicated and this extends their period of their effect beyond the maximum allowed by the Criminal Code;

- on the basis of the analysis of the legal provisions outside criminal law legislation and the revealed weaknesses in their regulation, as well as the conclusion that the automatic nature of the imposition of restrictions and the lack of protection against possible excessiveness leads to a serious violation of a number of rights, the author draws conclusions in a number of directions:

- the additional consequences of conviction to be determined by the court with the sentence,
- the limitations of the rights arising from criminal conviction to be regulated in the Criminal Code.

- with serious arguments, supported by the practice of the Constitutional Court and the ECtHR, dr. Markov justifies the conclusion that the automatic and undifferentiated deprivation of rights as a collateral consequence of criminal conviction contradicts the Constitution and European standards;

- on this basis, the criticism that there is no concept of the measures that can be taken against convicted persons and hence there can be no talk of a well-founded and consistent criminal policy in regulating the many additional consequences of criminal conviction sounds convincingly;

- a number of well-argued *de lege ferenda* proposals have been made, the most essential of which is the proposal for a legislative reform to be implemented in three stages by making specific amendments that should at each stage of the reform.

It can be summarized that habilitation work could significantly contribute to the formation and implementation of an effective policy on the consequences of criminal conviction.

Recommendations

In view of the importance of the topic, it can be assumed that the work on it will continue, which is why I would like to make some recommendations. I find that dr. Markov could deepen the study by considering the issue of the substantive criminal relation, which is not unambiguously resolved even in our doctrine. It seems to me that many of the problems related to criminal conviction could find an adequate solution if the understanding that criminal conviction is part of the criminal relationship is rejected.

It seems appropriate for the author to take a closer look at the questions of the legitimacy of the restrictions arising from the fact of conviction and their stigmatizing nature (for which he for some reason uses the word "branding". Not that "stigma" does not mean exactly that, but still in criminology the Greek word is approved.)

The proposal the possibilities to limit certain rights of convicted persons to be regulated by the Criminal Code itself deserves attention, but the experience of introducing this decision in the Criminal Code of the Federal Republic of Germany, the so-called *Zweispurigkeit*, has recently come under serious and pertinent criticism, which needs to be considered, so as not to repeat mistakes already made in foreign legislation.

4.2. Chief assist. Presian Markov, PhD presents four more scientific publications for participation in the competition:

- "Tendencies in the Cases for Crimes Against Property and the Courts' Preventive Function". In: Scientific Papers. UNWE, 2020, vol. 2, p. 67-82;
- "Historical Evolution of the Regulation of Criminal Conviction (1884 – 2020)" /In: Scientific works. UNWE, 2021, vol. 4, 239-254/;
- "Bis In Idem by Joint Implementation of Penal and Administrative Legislation"/ – Economic and social alternatives, 2022, No 2, 121-128/;
- "Several Aspects of the Criminal Conviction Consequences of Juveniles". – "Society and Law", 2021, No 3, p. 48-57.

In two of the publications the author presents to the audience specific aspects on the topic of the monographic work. Of particular interest is the publication concerning the preventive role of the courts. It should be pointed out that this is function of the court, which is quite forgotten, but dr. Markov tries to prove that this is unjustified in terms of its effect. It would be wise to make this article the subject of wider discussion. The same applies to the currently topical issues related to the problem of simultaneous punishment for crime and administrative offence.

5. Conclusion

The scientific production of chief assist. Presian Markov, PhD is distinguished by topicality, thoroughness and scientific conscientiousness. The presented scientific works demonstrate not only his desire to draw the attention of the legal guild to problems that we ignore as irrelevant or outdated. They show that the increasingly insistent voices against academicism in law have not stifled the interest in science and there are enough researchers willing to investigate and provoke.

The above statement about the teaching and research activities of ch. assist. Presian Marchev Markov, PhD gives me reason to conclude that he meets all the criteria for occupying the academic position of "Associate Professor" under Art. 24 of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria. Therefore, I recommend to the scientific jury to propose to the Faculty Council of the Faculty of Law of UNWE to elect ch. assist. Presian Marchev Markov, PhD for Associate Professor in Criminal Law.

V. STOYAN OGNYANOV STOYKOV

1. Information for the applicant

Ch. assist. Stoykov was born on 7.V.1977. In the 1995 – 1997 period he studied at the Vasil Levski Higher Vocational Level and received an engineering specialty. In 2005 he graduated as a Master at the Faculty of Law of UNWE. In 2011 defended a dissertation at the Faculty of Law and History of SWU "Neofit Rilski" on "Criminal Law Protection of Means from Funds belonging to the European Union or granted by the European Union to the Bulgarian State" and has been awarded the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Criminal Law". In 2008 he was appointed to the position of Assistant Professor at the Department of Criminal Legal Studies at the Faculty of Law of UNWE where he teaches criminal and international criminal law. After acquiring the educational and scientific degree "Doctor" he was elected Chief Assistant at which position he occupies presently. In the period 2013 – 2014 he taught "International Cooperation in Criminal Cases" at SWU "Neofit Rilski".

2. Fulfillment of the requirements for occupying the academic position

The reference for the fulfilment of the quantitative requirements for occupying the academic position of Associate Professor at the UNWE, as an

obligatory prerequisite for participation in the competition, shows that the total number of points on the quantitative indicators for occupying the position is 1167, 50. This number of points far exceeds the minimum national requirements set out in the Appendix to the Regulation for Implementation of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the established additional requirements at the UNWE. Ch. assist. Stoykov has visibly fulfilled the quantitative indicators for occupying the academic position of Associate Professor at the UNWE.

Problems arise, however, in establishing compliance with the requirements of art. 24, para. 1, item 3 of the ZRASRB.

As a habilitation work ch. assist. Stoykov presents his work "International Criminal Law" (ed. Ciela, Sofia, 2015, 238 p. ISBN 978-954-28-1904-2)¹². In addition to the mandatory bibliography, the text is supplemented by international acts in Bulgarian and English. As the nature of the work seems to have raised some doubts, two reviews have been prepared in which it is explicitly stated that the work has the character of a monographic study. On 13.X.2022 the Department Council of Criminal Legal Sciences Department of the Faculty of Law of UNWE decides that the work meets the requirements for habilitation work and a preliminary stage of the competitive procedure for occupying the academic position of Associate Professor with a potential internal candidate ch. assist. St. Stoykov may be started (transcripts of minutes from Protocol No 39 from the above stated date). The Habilitation Board has accepted that the submitted documentation is sufficient and meets the legal requirements and gives a positive opinion on the potential candidate in the competition ch. assist. Stoykov by giving an opportunity to the Criminal Legal Sciences Department of the Faculty of Law of UNWE to announce a competition for Associate Professor in Criminal Law. (transcript of minutes No 5/7.11.2022).

If we consider the presented work on the basis of the legal definition of the concept of "monograph" cited above, we can see significant discrepancies between the content of the work and the legal definition. Formally, the work meets the requirements – it is published, has an ISBN, its volume exceeds 100 printed pages and two reviews are presented.

However, the contents assessment of the work "International Criminal Law" shows that it does not correspond to the requirement to contain a complete and comprehensive study of a particular subject, problem or person. The structure

¹² Reference for the fulfillment of the quantitative requirements for occupying the academic position Associate Professor – item 3, group "B".

of the work follows the classical structure of a textbook on international criminal law: the text is divided into General and Special Part, as the General Part covers: "General Characteristics of International Criminal Law", "Sources of International Criminal Law", "Subjects of International Crime", "Concept of International Crime", "Immunity", "Guilt" and "Punishment". The Special Part includes: "Basic International Crimes", "Crimes against Peace and Humanity", "War Crimes", "International Protection of Human Rights" and "International Terrorism". Apart from the contents of the Special Part is the exposition dedicated to the International Criminal Tribunal – Nuremberg, the International Military Tribunal – Tokyo, the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, the International Criminal Tribunal for Rwanda, the Special Court for Sierra Leone and for the genocide in Cambodia. Two chapters have been dedicated to the International Criminal Court and its proceedings and an article entitled "Conflicts in the Black Sea Basin in the Context of International Criminal Prosecution" has been added. In addition, the Roman Statute of the International Criminal Court (in Bulgarian) and the Statute of the Nuremberg International Military Tribunal (in English) are cited in full.

A comparison of the thus stated content of the work shows that it fully corresponds to the educational content of the discipline "International Criminal Law", which is taught to students of Law and this statement can be proved by a simple review of the syllabus for passing an exam in the subject.

An additional argument in this direction is the volume of the exposition on each issue, which varies between 4 (on the problems of guilt) and 20 (on the question of punishment) pages. As becomes obvious, no single part of the work can be considered to have the qualities of a monographic work, as it does not meet the formal requirement of 100 pages, insofar as the basics on each topic are briefly and concisely stated.

The fact that the scientific work under discussion is a textbook is confirmed by the author himself, who points out in the introduction to the book that "This textbook is intended for basic training in international criminal law... The textbook has the task of providing basic knowledge of the discipline in accordance with the current international legislation."¹³ The fact that the professionally administered by the National Library "St. St. Cyril and Methodius" National

¹³ A work with similar characteristics does not correspond to the understanding of a monographic study. See. **Gurova, L.** What is a monograph and what it is not. Seminar of the Department of Cognitive Science and Psychology, NBU, 13.IV.2016 year <https://kognitivna-nauka-i-psihologija.nbu.bg/monografy-13.04.2016-5>. Last. Visited — 10. IV. 2023 year

Register of Published Books in Bulgaria has registered the paper edition as a textbook on International Criminal Law.¹⁴

In view of the above stated, I conclude that the work presented by ch. assist. Stoyan Stoykov, PhD cannot be accepted as a habilitation work for participation in the competition for occupying the academic position of Associate Professor at UNWE. Therefore, the most essential of the requirements set out in art. 24, para. 1 of the ZRASRB, namely the applicant to submit published monographic work or equivalent publications in specialized scientific journals, has not been met.

Two monographs are presented for the competition as well and scientific diligence requires to discuss the question whether they could be regarded as replacing monographs acting as habilitation work. The research "The Subjective Side Of Crime" (Ciela, Sofia, 2015, ISBN 978-954-28-1903-5) has a volume of 152 pages and "Criminal Law Protection of Excise Duty under Art. 234 of the Criminal Code" (Publishing Complex – UNWE, Sofia, 2022, ISBN 978-619-232-603-6) with a volume of 146 pages, formally – in terms of volume, presence of ISBN and reviews meet the established criteria for monographic research. In the remark to the tables in the Appendix to the Regulations for the Implementation ZRASRB, under point 2 there is a formula for the assimilation of the monograph to an equivalent number of publications: articles or studies. Articles or studies replacing the monograph are excluded from the number of publications evaluated by other indicators. Consequently, the only Act applicable in this area accepts that only articles or studies can substitute the monograph, but not other monographs.

However, it is further stated in the text of the remark that "in the application of art. 24, para. 1, item 3 of ZRASRB in separate professional fields (for example, some of the humanities and social sciences) according to their specificity, only monographic work is allowed without its equation to equivalent publications in specialized scientific journals. The importance of monographs in the humanities and social sciences is recognized. In these sciences, the greatest recognition is obtained through monographs published locally and abroad, and not through articles or studies in journals. A close look at Table 2 - number of points by indicators for Field 3, in which the specialty of law is also included shows that habilitation work can only be a monograph and does not recognize substitute publications. This renders it unnecessary to assess whether some of the articles listed by the candidate could serve as a substitute for the habilitation work.

¹⁴ <http://booksinprint.bg/Publication/Details/7bdf6f6c-132c-4edd-928e-7f4d2bc542ab>. Last. Visited – 10.IV.2023 year

The candidate has put these works under indicator 4 and group "D" of the Reference for the fulfillment of the quantitative requirements for occupying the academic position "associate professor", which is fully in accordance with the cited provisions. I should also expressly state the fact that this is his personal choice and does not fall within the jury's powers to discuss and change his explicitly expressed will.

However, because of the lack of monographic work, which can be assessed as habilitation work, it is pointless to review these works and published articles and reports. This applies not only to the substantive discussion and clarification of scientific contributions in the candidate's works, but also to the evaluation of his teaching work.

3. Conclusion

In view of the discrepancy of the publications submitted by the applicant with the minimum national requirements under art. 24 of the ZRASRB I give a **negative assessment** and recommend to the members of the honorable scientific jury **not to propose to the Faculty Council** chief assist. Stoyan Ognyanov Stoykov, PhD to be elected as Associate Professor in the competition for occupying the academic position of Associate Professor in the scientific specialty "Criminal Law", professional field 3.6 Law, scientific field 3. Social, Economic and Legal Sciences at UNWE.

Sofia

Reviewer:

18 April 2023

(Prof. Dr. Momyana Gouneva)